

COMMEDIA

KREŠIMIR PINTARIĆ

SADRŽAJ

KULEŠOVLJEV UČINAK	3
<i>promatram uličnu rasvjetu</i>	4
<i>sjedeći za stolom</i>	5
<i>otvarajući nasumice knjige</i>	6
<i>ispisanim rečenicama naknadno</i>	7
<i>osluškujem škripu parketa</i>	8
<i>ne umiruje me ni spoznaja</i>	9
<i>sjećanje prska poput kristala</i>	10
NEVINOST ZNAČI "NE NANOSITI BOL"	11
<i>Slike se ponovo pojavljuju</i>	12
<i>Puštaš da olovka nepomično dodiruje površinu papira</i>	13
<i>Postoje trenuci kada je iskrenost jednako nepodnošljiva</i>	14
<i>Izlaziš na ulicu trenutak prije Mjeseca</i>	15
<i>Besciljna šetnja nije donijela željeni umor</i>	16
<i>Ostavio si iza sebe jedan od onih dana</i>	17
<i>Došao si do točke u kojoj sljedeći korak izgleda nemoguć</i>	18
<i>Dok jutarnje sunce probija nepomičnu maglu</i>	19
<i>U sjećanje ti naviru slike</i>	20

<i>Kada si malodušan</i>	21
<i>Na kraju dana želje su još samo bolni zglobovi</i>	22
<i>Ponekad poželiš dijete</i>	23
<i>Odlaziš kući na počinak</i>	24
<i>Na kraju ostaješ sam</i>	25
<i>Najgori su oni dani kada se užasavaš one varljivosti</i>	26
<i>Tama ispunjava prostor</i>	27
INTERLUDIJ	28
<i>Ipak, ne možeš zamisliti niti jednu stvar</i>	29
ŽELJE SE NE OSTVARUJU I TO JE DOBRO	30
<i>Nikad se ne sjetiš rođendana</i>	31
<i>Kad si umoran</i>	32
<i>Vjerojatno si zadnja osoba koja drži do manifesta</i>	33
<i>Kada te pitaju što očekuješ od života</i>	34
<i>Danas si primio pismo koje te je uznemirilo</i>	35
<i>U tvom omiljenom filmu</i>	36
<i>Od nje nikada ništa ne možeš sakriti</i>	37
<i>Bio si već ovdje</i>	38
<i>Sigurno je da se trudiš ne optuživati druge</i>	39

<i>Pola tri u noći</i>	40
<i>Nikada ne dijeliš komplimente</i>	41
<i>Još uvijek vjeruješ da si u stanju procijeniti ljude</i>	42
<i>Sjedi na rubu kreveta</i>	43
<i>Ponekad iznevjeriš one koje nikako ne bi smio</i>	44
<i>Dok si radio kao konobar</i>	45
<i>Kada počneš postavljati pitanja</i>	46
POSLANICA	47
nesavršeno je naše znanje	48
O autoru	51
Impresum	52

my bloody valentine ekipi

Svako sudjelovanje u hirovima vremena prazno je uznemirivanje. Ako čovjek želi sačuvati ma i trunku ljudskog dostojanstva, mora zanemariti svoj status suvremenika.

Emile Cioran

Bolje je ići u pakao zajedno s dušom nego ići u nebo ako moraš sve ostaviti.

Tomaž Šalamun

KULEŠOVLJEV UČINAK

[Prop 1,3]

*Kakva je korist čovjeku od
svega truda njegova kojim se
trudi pod suncem?*

promatram uličnu rasvjetu
u dimu cigareta što se povlači
zidovima stropom
kralješnicom

[Prop 2,14]

*Mudracu su oči u glavi,
a bezumnik luta u tami.
Ali također znam da obojicu
stiže ista kob.*

sjedeći za stolom
ne prepoznajem vlastito lice
što se odražava u prozorskom
staklu

[Prop 5,2]

*San dolazi od mnogih briga,
a lud govor od mnoštva
riječi.*

otvarajući nasumice knjige
na stolu pored kreveta
čitam istu
riječ

[Prop 7,8]

*Bolji je svršetak stvari nego
njezin početak,
i bolja je strpljivost od
oholosti.*

ispisanim rečenicama naknadno
pokušavam dati smisao
vjerujući u savršenost
tautologije

[Prop 7,10]

*Ne pitaj zašto su negdašnja
vremena bolja od ovih, jer to
nije mudro pitanje.*

osluškujem škripu parketa
dok zatvorenih očiju
koračam sobom
bosonog

[Prop 7,14]

*U sretan dan uživaj sreću, a u
zao dan razmišljaj: Bog je
stvorio jedno kao i drugo, da
čovjek ne otkrije ništa od
svoje budućnosti.*

ne umiruje me ni spoznaja
da se stereotipi
uvijek događaju
drugima

[Prop 11,3]

*Kad se oblaci napune kišom,
prosiplju je na zemlju, a
padne li drvo na jug ili sjever,
svejedno: gdje padne, ondje i
ostaje.*

sjećanje prska poput kristala
dok osmijehom pozdravljam
početak novog
dana

NEVINOST ZNAČI “NE NANOSITI BOL”

Tvoja zbirka uspomena je kartonska kutija puna crnobijelih fotografija nazubljenih rubova (na kojima ne prepoznaješ krajobraze, ulice, zdanja, prostorije, lica).

Cipele koje nosiš nisu one koje si sinoć izuo.

[1]

Slike se ponovo pojavljuju, izranjaju iz tame, gomilaju, roje, stapaju, oblikuju bolesne nakupine koje zatim danima носиš kao neizrecivo. Potom se zgušnjavaju i gotovo iščezavaju: nepojmljive i nedodirljive poput matematičke točke.

Naslućuješ ih. Tamo negdje na ulicama nepoznatog grada. U limfnim čvorovima novorođenih. U kristalima kuhinjske soli. U trenucima vlastite smrti.

[2]

Puštaš da olovka nepomično dodiruje površinu papira. Sparina se bezobzirno poigrava s granicom izdržljivosti. Osluškuješ zujanje muha koje zadihane ulijeću kroz prozor.

Slika je u tom trenutku dovoljno ispunjena nelagodom da bi je kasnije mogao opisati kao idiličnu.

[3]

Postoje trenuci kada je iskrenost jednako nepodnošljiva kao i prijetvornost. Tada od nemoći postaješ divlji. I poruka na ogledalu je razdražujuća, prije svega svojom pojavom.

Ono što dopire od nje nestaje u tvom odrazu.

[4]

Izlaziš na ulicu trenutak prije Mjeseca. Tamo te dočekuje ravnodušnost prve jesenske magle: *skuplja se za vratima praznih veža, nemarno uvlači u poštanske sandučiće, uvrće stranice sutrašnjih novina*. Nezadovoljan si, možda čak i mrzovoljan: ne vadiš ruke iz džepova.

Najradije bi opsovao.

[5]

Besciljna šetnja nije donijela željeni umor. Bacaš novčić visoko u zrak: *odgovor nestaje u susjednoj ulici*. Ušavši u snop svjetlosti, zastaješ. Pogled ti nesvjesno počiva na vlastitim cipelama: ne prepoznaješ ih.

Sada znaš da nevinost ne znači "neiskustvo".

[6]

Ostavio si iza sebe jedan od onih dana kada misliš da nestaješ u *izjednačavanju raznolikosti*. Onda dani koji slijede prolaze u čuđenju što se to doista nije i dogodilo. Ili u stanju trome polusvijesti: nikada nisi sasvim uvjeren da se nije dogodilo. Niti možeš biti siguran da to zaista želiš znati.

Ipak se čini da si barem nešto u stanju ustanoviti: jedan dio tebe je svakako iščezao. Možda samo potonuo, ostao izvan dosega (*ili skriven u tuđim uspomenama*). Moguće da tamo zauvijek i ostane. Sada to ionako nije važno. Preživjeti jučerašnji dan bilo je važno. Dobro da si bio tako blizu. I opet, tebe nije bilo: nije te bilo.

[7]

Došao si do točke u kojoj sljedeći korak izgleda nemoguć. Ili se tebi čini tako. Ako u tome i griješiš, siguran si da je svakako nepošten. Unatoč tome, misliš da bi ga mogao preživjeti.

U trenutku odluke ne možeš se prisjetiti niti jednog imena, niti jedne riječi: pokušavaš *izbjeci nužnost u suludom krivudanju zatvorenih očiju.*

[8]

Dok jutarnje sunce probija nepomičnu maglu, zvonjava telefona nestaje u mekoći sna: ne dižeš slušalicu.

Tvoj *homage* Margo Timmins.

[9]

U sjećanje ti naviru slike za koje ne možeš sa sigurnošću reći kada će se dogoditi. Npr: rijeka s druge strane zida neumorno nosi pijesak (*ništa se ne bi promijenilo ni da je zatrpaju pitanjima ili leševima*). Pokušavaš naći riječi koje će ih opisati i sačuvati od zaborava: sve ti se čine ili pogrešne ili banalne (i jedno i drugo istodobno).

Polako, sasvim polako postaješ svjestan da ne znaš rješenje zagonetke koju si sam izmislio. U tom trenutku i ogledalo postaje neposlušno.

[10]

Kada si malodušan, uvjeravaš druge da je život samo priča bez junaka, ljubav bez boli.

Priznaj: patetičan si.

[11]

Na kraju dana želje su još samo bolni zglobovi, a ruke nestaju ispod jastuka: ostavio si iza sebe nekoliko nedovršenih rečenica, jedno prešućeno "volim te" i glavobolju koja se ne liječi Bayerovim *Aspirinima*. Trudiš se zaboraviti razgovore s ljudima koje ne poznaješ i koje čak niti ne pokušavaš upoznati.

Stvarno se gubi iza nestvarnog i vraća se. Samo su vrtni patuljci oslonac besciljnom kretanju.

[12]

Ponekad poželish dijete. Ili mačku, rakuna, oleandar. Ponekad poželish odseliti u drugi grad. Ili živjeti na obali mora.

Ali bezazlen više ne možeš biti.

[13]

Odlaziš kući na počinak. Hodaš sobom bosonog, zatvorenih očiju. Nakon nekog vremena osjetiš toplinu na licu, dlanovima, ramenima. I kako se kamen u želucu polako rastače.

Dao si riječ da nećeš više o prošlom. Svejedno, prije ili kasnije, počinješ govoriti, nesuvislo, nesvjesno. Kao onaj strah. Nestaje, vraća se, pouzdano.

[14]

Na kraju ostaješ sam. Onda, do iznemoglosti, ponavljaš događaje toga dana: susrete, razgovore. Popravljaš ih, dopunjavaš, daješ im željeni tok. Analiziraš mjesta gdje je zbunjenost preduhitrila retoriku. Postavljaš potpitanja. Naročito se zadržavaš na svim dvosmislenim mjestima. Zadržavaš se na rastancima.

Zadrži se još malo na rastanku.

[15]

Najgori su oni dani kada se užasavaš one varljivosti i zavodljivosti koju posjeduju dodiri, riječi, obećanja: trenuci u kojima ti je potpuno jasno da se ništa bolje od neuspjeha ne može dogoditi: trenuci u kojima su ti nesnosne *vlastite želje, kišne večeri, neprospavane noći*.

Trenuci u kojima si možeš pomoći jedino tako što si umišljaš da neodoljivo podsjećaš na jednog od onih likova iz *film noir*a kojima kiša ili vjetar ili bilo što ne dopušta da zapale cigaretu prije nego će iskrvariti na smrt u nekoj mračnoj uličici i koji u toj situaciji na pitanje "Što se još loše može dogoditi?" — koje im, po svojoj prilici, postavlja osoba koja je ili upravo stavila metak u njih ili dala nalog da se to učini — odgovaraju: "You name it".

[16]

Tama ispunjava prostor. Nepomično sjediš za kuhinjskim stolom. Hrapavom površinom jezika ispituješ sjećanja na nescima. Ta igra te potpuno zaokuplja. Nazočan si još samo u telefonskom imeniku.

I sam osjećaš kako je kraj došao prerano.

INTERLUDIJ

[17]

Ipak, ne možeš zamisliti niti jednu stvar koju bi promijenio kad bi se ukazala prilika za takvo što.

ŽELJE SE NE OSTVARUJU I TO JE DOBRO

Sjedni. Smiri se. Dobro razmisli o svemu. Isplaniraj sve. Do najsitnijih pojedinosti. Prepusti se slučaju.

[18]

Nikad se ne sjetiš rođendana, godišnjica, praznika. Ne znaš što reći ljudima kada kažu da su diplomirali, dobili posao, dijete, da se žene ili udaju, bilo što. Ako je to ono što ljudi žele, misliš “u redu”. Ali ako očekuju da zbog toga osjetiš nešto nalik oduševljenju, moraš ih razočarati. Predlažem da propustimo još jedan tramvaj.

[19]

Kad si umoran, rubom vidnog polja uvijek hodaju mravi, žohari, pauci, lete muhe i zuje komarci. Trnci prolaze prstima. Protrljaš lice i potražiš ga u prozorskom oknu. Ako želiš vidjeti nešto doista glupo, ne gledaj mene.

[20]

Vjerojatno si zadnja osoba koja drži do manifesta, programa, planova, namjera. Ipak, to te ne sprečava da pijan lupaš šakom o stol i vičeš: "Neću stati dok ne poizbacam svo kestenje iz poezije." Ako netko i sluša, ne uzima te za ozbiljno.

[21]

Kada te pitaju što očekuješ od života, kažeš: "Želim se osjećati dobro, želim uživati u životu."
Znaš da treba biti skroman, ali ne možeš. Ako te pitaju što je užitak, bez razmišljanja
odgovaraš: "Užitak, to je trošenje i razaranje."

[22]

Danas si primio pismo koje te je uznemirilo. I zato pokušavaš misliti na knjige koje si krenuo posuditi iz knjižnice. Ili o bilo čemu: kako je četkica za zube dotrajala i kako bi svakako trebao kupiti novu, kako bi bilo dobro otići do Nenada i posuditi novi *Spiritualized*, kako bi bilo dobro otići bilo gdje. A ipak cijelo vrijeme misliš na to pismo. Na zadnje retke tog pisma. "Danas sam bila u parku i sjetila se tebe. Morala sam to napisati. Ne brini se. Nije ništa. Snalazim se."

[23]

U tvom omiljenom filmu ključna scena je razgovor prijatelja u kojem se naslućuje izdaja koja se ne može izbjeći. Ne postoji način da se izmire suprotna stajališta ili da se dokaže valjanost bilo čega. Sve je uzalud. Svi umiru. Nema isprike za ravnodušnost.

[24]

Od nje nikada ništa ne možeš sakriti. Ako je jedan od loših dana, ona prilazi i grli te s leđa. Pripija se uz tebe, naslanja glavu na lijevu lopaticu i kaže: "Nikada ne možemo nikoga poštediti patnje. Zato sam neizrecivo umorna."

[25]

Bio si već ovdje. Sve je poznato: i tko će prvi podići glas, i tko će se posvađati, i tko će se napiti, i sve ostalo. Ali nisi u stanju odvojiti oči od tog prizora. Znaš koliko je sve to ludo i neizbježno. Čak si uzbuđen: gotovo da osjećaš laganu mučninu i vrtoglavicu. Kao stajanje na rubu ponora. A kad već govorimo o tome, nije mi jasno zašto nikada nisi skočio i povikao: "Hej, idemo odavde!"

[26]

Sigurno je da se trudiš ne optuživati druge za ono što si sam skrivio. Isto tako, pokušavaš ne biti zao prema onima koje voliš. Nema sumnje da postoje i izuzeci koji potvrđuju pravilo. Npr. onaj dan kad si rekao: "Daj, smiri se. Osjećam se totalno sjebano i ne vidim kako bi ti sada to mogla popraviti. Seks ne rješava ništa. Ništa ne rješava ništa. Kažem ti, smiri se. I ne diraj tu kravatu."

[27]

Pola tri u noći, a zidovi još uvijek isijavaju sunčevu toplinu skupljenu tijekom dana. Sjediš u stolici na rasklapanje i čitaš knjigu. Ne vidim koju. U jednom trenutku ustaješ, uzimaš olovku i papir sa stola. Sat vremena kasnije pereš zube, a zatim odlaziš do kuhinje i iznad sudopera zalijepiš papir na kojem piše: "Razlika među paleolitikom i neolitikom je dakle nebitna. Naša se civilizacija ne razlikuje od asteške ni od sretnih skupljača jagoda."

[28]

Nikada ne dijeliš komplimente. Dobro, možda jesi jednom ili dvaput. Bilo kako bilo, ne brineš. Netko je rekao da to dolazi s godinama.

[29]

Još uvijek vjeruješ da si u stanju procijeniti ljude iako svjestan koliko si puta pogriješio. Ne možeš drukčije. Nisi čak ni siguran je li bolje nekoga podcijeniti ili precijeniti. I u jednom i u drugom slučaju postoji opasnost da povrijediš ili da budeš povrijeđen. Svjestan si te opasnosti, kao i činjenice da se ne dâ izbjeći: ne možeš bez drugih ljudi, bez prijatelja, bez ljubavi. Sve sami izvori opasnosti.

[30]

Sjedi na rubu kreveta, neodlučna. Desnom je rukom miluješ duž kralješnice. Osjetiš kako se ježi. Onda kaže: "Moram se obući."

[31]

Ponekad iznevjeriš one koje nikako ne bi smio. Onda pokušavaš popraviti načinjenu štetu: nježan si, pažljiv, gotovo mazan. Ujutro, dok ona još spava, piješ kavu i pored šalice ostavljaš poruku: " Nemoj se ljutiti. Nekada jednostavno ne mogu s tobom izaći na kraj. Nemirna si. Površna. Vidimo se u četiri."

[32]

Dok si radio kao konobar, naslušao si se pijanaca. Bilo je to prije pet ili šest godina. Danas su svi oni u tvom sjećanju stopljeni u jednog jedinog koji je na izlasku rekao: "Ispričavam se što sam Vam sve ovo govorio, nekako mi je lakše."

[33]

Kada počneš postavljati pitanja kao što su “što mi je činiti?” ili “kako trebam živjeti?”, čini se da se udaljavaš od odgovora brzinom svjetlosti. A ne možeš ne postavljati pitanja. Za tu vrstu bezazlenosti je svakako kasno. I kako onda živjeti? Znam da je ljubav sve.

POSLANICA

[nesavršeno je naše znanje]

cijelo popodne i večer smo se kod Damira

napijali bez povoda:

domaćin

Domo

Ivan

Ivica

Zvonko

i ja.

bilo je to jedno od onih druženja koja se pamte:

šest pijanih prijatelja koji se uvijek vole

i ponekad mrze.

kada smo ostali bez piva

počeo sam preklinjati prisutne

da odemo do *Valentina*

ili *Voodooa*

i okrijepimo se još kojim.

na neki način sam bio svjestan da ćemo

ukoliko to učinimo

razbiti čaroliju

te večeri

ali nisam si mogao pomoći.

budući da su ostali provodili u djelo

ono čega sam ja bio samo svjestan

prijedlog je bio odbačen

poput hladnog

krumpira.

tada sam uradio nešto zaista glupo:

demonstrativno sam se pokupio

i uputio prema *Valentinu*.

naravno
da je to bilo glupo s moje strane
postalo mi je jasno
— ovo “jasno”
ako se uzme u obzir stanje u kojem sam bio
treba uzeti sa zadržkom —
tek kada sam stigao na odredište.
bilo je to
zasigurno
jedno od najdosadnijih mjesta na svijetu
u tom trenutku.

bilo kako bilo
neko vrijeme sam se
prilično zbunjen
i ljut na samoga sebe
klatio kraj šanka
pokušavajući fokusirati tri gromade
koje su stajale dva-tri koraka od mene.
bio je to nezamislivo
tegoban posao.
pritom sam
ni sam ne znam zašto
ispuštao nekakve glasove koji su zvučali
otprilike ovako:
pi-piiiii-pi-piii-pi-pi-piiiii.

nevolja je bila u tome što su to oni
mislim gromade
shvatili osobno.
u to uopće ne sumnjam
jer mi je jedan od njih prišao
i promumljao:
misliš da si pametan?

svatko o sebi misli da je pametan

odmumljao sam mu odgovor.
očigledno krivi
ma koliko točan bio.
tvrdim to sa sigurnošću
jer je nakon toga spustio
šaku na moje lice.
tu radnju je ponovio
nekoliko puta.
a onda se vratio
svom društvu.

dok sam ležao krvav na podu
imao sam vremena razmisliti
o svemu.
zaključio sam sljedeće:
prvo
ljude nikada ne zanima
što drugi zaista misle.
drugo
pravi odgovor u krivo vrijeme
krivi je odgovor.
treće
nitko nije baš toliko pametan
koliko misli da jest.
četvrto
ne treba napuštati prijatelje
čak i kada su u pravu.

Krešimir Pintarić

Rođen 1971. godine u Osijeku. Diplomirao je komparativnu književnost, bibliotekarstvo i opću informatologiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Uvršten je u više antologija, prevođen je i objavljivan na slovenskom, češkom, njemačkom i engleskom. Pisao je kolumne i glazbene recenzije, te radio kao novinar i urednik za veći broj tjednika, magazina i web portala.

Za debitantsku knjigu pjesama/tekstova *Tour de force* 1997. godine dobio je nagradu Josip i Ivan Korazac u kategoriji mladih autora, a treća zbirka poezije *Commedia* priređena je i kao prva hrvatska multimedijaska zbirka stihova na CD-ROM-u i u tiskanom izdanju.

Od 2001. glavni je urednik i voditelj projekta Besplatne elektroničke knjige [BEK] Društva za promicanje književnosti na novim medijima [DPKM] (elektronickeknjige.com).

Autorove mrežne stranice nalaze se na adresi www.kresimirpintaric.com.

Objavio: *Tour de force* (poezija/proza, 1997); *Divovski koraci* (poezija, 2001); *Commedia* (poezija/multimedija, 2002); *Rebeka mrzi kada kokoši trče bez glave* (priče, 2003); *Ljubav je sve* (roman, 2005) i *U tvom zagrljaju zaboravljam svako pretrpljeno zlo* (roman, 2008).

Biblioteka Online

knjiga 18

Krešimir Pintarić

COMMEDIA

© 2006 Krešimir Pintarić

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2006, 2015, 2016

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Aleksandra David

Urednik

Krešimir Pintarić

Fotografija

© Domagoj Lozina

ISBN 978-953-6924-34-9 (HTML)

ISBN 978-953-345-420-7 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-345-421-4 (PDF)

ISBN 978-953-345-422-1 (MOBI)

Prvo izdanje

AGM/DPKM, Zagreb/Osijek, 2002.